

*„Óh ne mondjátok azt, hogy a Könyv ma nem kell,
hogy a Könyvnél több az Élet és az Ember:
mert a Könyv is Élet, és él, mint az ember -
így él: emberben könyv, s a Könyvben az Ember.”*
Babits Mihály

Beszámoló
a Csornai Városi Könyvtár szakmai tevékenységéről
2015 novembere és 2016 októbere közötti időszakban
(kivonat)

Csorna, 2016. november 7.

Szalayné Galambosi Tímea
igazgató

1. Bevezető

A Városi Művelődési Központ és a Martincsevics Károly Városi Könyvtár 2008. január 1-je óta egy intézmény, 2013. január 1-jétől a Csornai Muzeális Kiállítóhely is intézményünk részét képezi. Az összevont intézmény 2014. július 31-től Csornai Városi Művelődési Központ és Könyvtár néven működik. A művelődési központ, a városi könyvtár és a kiállítóhely feladata hasonló: kultúrát adni, továbbadni, közvetíteni. Egyre több igénnyel, elvárással fordulnak e három intézmény felé az érdeklődők.

A Martincsevics Károly Városi Könyvtár mai gyűjteménye az 1996-ban felújított és könyvtári célra átalakított egykori főszolgabírói hivatalban található. Részlegeink: felnőtt- és gyermekkönyv kölcsönző, olvasóterem, helyismereti gyűjtemény, folyóirat-olvasó, tankönyvtár, hangtár, kiállító- és előadóterem, másolószolgálat, internet-hozzáférés. Sok sikeres író-olvasó találkozó, képzőművészeti kiállítás gazdagította a könyvtár programját.

2. Az intézményegység működését jellemző fontosabb adatok

A Csornai Városi Művelődési Központ és Könyvtár szakmai tevékenységét a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (kulturális törvény), a város közművelődési rendelete és annak alapján meghatározott feladatrendszer szellemében végzi.

A Martincsevics Károly Városi Könyvtár, mint nyitott közgyűjtemény 1140 m² alapterületű könyvtárépületben várja olvasóit a Soproni úton.

Intézményegységeink az Alapító okiratban megállapított feladatokat az előző évekhez hasonlóan ellátták.

2.1. Martincsevics Károly Városi Könyvtár

2.1.1. Szolgáltatások

A városi könyvtár intézményegység a tárgyalt időszakban megtartotta a hagyományos szolgáltatásait (dokumentumkölcsönzés, helybeni használat, tájékoztatás, technikai szolgáltatások), de törekedett célzott (adott használói csoportok, időszakok, igények) szolgáltatások kialakítására is. A 2015-2016-ös évben több célcsoportot is megszólítva kiszélesítettük szolgáltatásainkat gyermek- és ifjúsági korosztály, valamint a felnőtt olvasószolgálatban. Közkedvelt a legkisebbek körében a gyermekkönyvtárban kialakított játszósarok, a gyerekek sokszor itt kezdik a könyvtárral való ismerkedést, s nem szaladnak el azonnal a könyvkölcsönzést követően.

Nagy figyelmet fordítunk a 15-18 év körüli korosztályra is, akik egyfajta határvonalon helyezkednek el, hiszen kiszolgálásuk még történhet a gyermekkönyvtárban, de sok esetben már jobban vonzza őket a felnőtt olvasótér, ott azonban még idegenül mozognak. Erre megoldásként egy ifjúsági tér kialakítása van folyamatban, ahol az életkori sajátosságoknak megfelelő környezetben böngészhetik a számukra kedves olvasmányokat.

A Martincsevics Károly Városi Könyvtár könyvtárhasználati jellemzői a 2015. december 31-i adatok tükrében:

Főbb kölcsönzési mutatók:

- regisztrált felhasználók: 1051 fő
- személyes használat: 11 230 fő
- kölcsönzött dokumentumok száma: 21 961 db

Könyvtárhasználat életkori megosztás szerint:

- 14 év alatti felhasználók: 248 fő
- 14 és 65 év közötti felhasználók: 691 fő

- 65 év feletti felhasználók: 112 fő

A fenti adatok alapján kitűnik, hogy az intézmény fejlesztésre szoruló oldala egyfelől a gyermekek (14 év alattiak) könyvtári ellátása, valamint a másik oldal, az idős korúak csekély mértékű jelenléte a szolgáltatásban. Szakmai kihívás az olvasószolgálati munkában a gyermekek, fiatalok könyvtárhasználatra szoktatása, olvasóvá nevelése. A 16 év alatti korosztály figyelmét csak folyamatos PR-munkával és megfelelő szakmai olvasóvá nevelő-programokkal lehet a könyvtárhasználatra irányítani. Felismertük, hogy a közösségi média nagy szolgálatot tehet ennek a korosztálynak a megszólításában, ezért könyvtárunk közösségi oldalán jelentősebb tevékenységet fejtünk ki, pl. ilyen lehetőség volt a Veszíts el egy könyvet! akció, valamint a Dobj egy nyerő szelfit! olvasásnépszerűsítő nyereményjáték.

Az olvasás megszerettetését már gyermekkorban el kell kezdeni, majd folytatni az iskolás korban. Ehhez fontos a jó a kapcsolat a város és a környező települések közoktatási intézményeivel. A járás iskolái számára meghirdetett Mesevetélkedőnk célja, hogy felhívjuk a gyerekek figyelmét a mesék kapcsán az olvasás fontosságára, szépségére. A mesék a kisebbeket és a nagyobbakat is az életre tanítják, érzelmi kapaszkodókat nyújtanak és segítik a személyiségük fejlődését. A megmérettetésre az általános iskolák 3-4. osztályos tanulói nevezhettek 4 fős csapatokban. A játékra tavaly 23 csapat jelentkezett, idén már 27 csoport.

A felnőtt olvasószolgálatban, a felnőtt korosztálynak a leginkább értékelt szolgáltatás a 365*24 órában működő online katalógusunk, illetve a beiratkozott olvasóknak (könyvtári tag) elérhető online személyes hozzáférés. A használó az interneten keresztül bárholnét megtekintheti a kölcsönzött dokumentumait, azok lejáratí határidejét, illetve lehetősége van a határidő meghosszabbítására és/vagy újabb dokumentum előjegyzésére is. A technikai-technológiai szolgáltatások mellett a felnőtt korosztály esetében is törekedtünk a meglévő használók megtartására és újabbak folyamatos bevonására. E célt leginkább közművelődési, olvasásnépszerűsítő programok szervezésével és lebonyolításával kívánjuk elérni.

Állománygyarapítás, teljes állomány:

- teljes állomány: 63 084 db
- éves gyarapodás: 857 db (2015-ben beszerzett könyv, folyóirat, hang-, kép- és elektronikus dokumentum)

Továbbra is keresettek különböző szolgáltatásaink: a fénymásolás, a kötészet, a szkennelés, a nyomtatás. 2012 őszétől indítottuk ún. „Születési Újság” szolgáltatásunkat, amely a könyvtár újság- és folyóirat-gyűjteményét a könyvtári szakemberek informatikai tudásával ötvözve születésnap kiadványok előállítását célozta meg. A szolgáltatással az intézmény bevételi lehetőségeit is bővíteni kívántuk.

Az országos könyvtári trendhez igazodva 2012 júniusától minden könyvtári szolgáltatást igénybe vevőt használóként regisztrálunk, azaz egyedi azonosítóval ellátott olvasójegyet kap, amelynek eredményeként az eddig csak a napi látogatószámában megjelenő „nem kölcsönző státuszú” használó az éves regisztrált használói számban is megjelenik. Reményeink és tapasztalataink szerint a látogatók egy része bizonyos idő után bővíve lehetőségeit, rendes könyvtári tagságot is igényel, amely egyrészt a beiratkozott olvasói szám emelkedésével, másrészt a teljesített bevétel növekedésével jár.

A beiratkozási díjainkat úgy állapítottuk meg, hogy kedvezzünk régi és leendő olvasóinknak egyaránt.

2.1.2. Állománygondozás

A könyvtár szakmai működésének jogszabályi háttere meghatározza, hogy adott állomány nagyság mellett milyen időközönként szükséges (kötelező) részleges/vagy teljes körű állomány-ellenőrzést végrehajtani. A teljes állomány-ellenőrzés 2006-ban volt, így 2016. évben a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló 3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet alapján elvégeztük a számunkra 10 évente kötelező teljes leltárt. Ennek keretében, illetve ezt megelőzve jelentősebb selejtezést is lefolytattunk, mely a

szabadpolc, illetve a pinceraktári állomány tartalmilag elavult, illetve fizikailag sérült dokumentumait (2 120 db) érintette, összesen 281.379,25 Ft értékben. Az állomány-ellenőrzés eredményéről jegyzőkönyv készült, melyet a fenntartónak elküldtük, eszerint a kimutatott hiány nem haladta meg a megengedhető mértéket. A hiányzó 815 darab dokumentum állományból való kivonása a fenntartó engedélye alapján folyamatban van.

Kiemelten fontosnak tartjuk a jól működő gyűjteményszervezést, melynek a folyamatos és tudatos gyarapítás mellett a tervszerű apasztás is része.

2.1.3. Közművelődési és olvasásnépszerűsítő tevékenység

Rendezvények:

- rendezvények száma: 111
- résztvevők száma: 3103 fő

A hagyományainak megfelelően továbbra is szervezünk kiemelkedő ismeretterjesztő-, olvasásnépszerűsítő és közművelődési programokat, hiszen a könyvtár közösségi és kultúraközvetítő szerepét sem szabad figyelmen kívül hagyni. Rendezvényeinkkel igyekszünk ezeknek a feladatoknak is megfelelni. Idén csatlakoztunk például az olvasás népszerűsítését célzó kezdeményezéshez, a Veszíts el egy könyvet! akcióhoz, megünnepeltük a magyar költészet napját is Barták Balázs egyetemi tanár előadásával. A gyermekekkel külön is megemlékeztünk a jeles napról, Rosta Géza zenés gyermekfoglalkozásán.

Törekedünk arra, hogy saját anyagi lehetőségeinket figyelembe véve helyi alkotókat, szerzőket mutassunk be, vagy külső forrás bevonásával előadókat szólítsunk meg és hívjunk Csornára. Így került sor egy olyan minisorozatra, melynek keretében három előadáson a spanyol El Camino zarándokútra, Tibetbe és Nepálba, valamint a Csángóföldre tett utazások élménybeszámolóit hallgathatta meg a népes érdeklődő közönség.

Fontosnak tartjuk az ifjúságvédelmet is, így a fiatalok számára drogreprevenációs előadást is szerveztünk.

Nagy érdeklődés kísérte az országos nagy rendezvények (Országos Könyvtári Napok, Ünnepi Könyvhét) alkalmából meghívott Grecsó Krisztián, valamint Zsirai László és Kubik Anna író-olvasó találkozóját, Licskainé Stipkovits Erika könyvbemutatóját, Füzi Rozi mesefoglalkozását. Sokan megtekintették Szabó Istvánné textilszobor kiállítását, illetve az Aranyfonal Rábaközi Kézműves Egyesület második bemutatózó tárlatát is. A legnagyobb sikere azonban az Anne Frank Ház Alapítvány (Amszterdam) vándorkiállításának volt. Hat iskolából összesen 24 csoport (552 fő) vett részt az interaktív, a fiatalok érzékenyítésére is kiválóan alkalmas foglalkozáson.

A felnőtt korosztálynak havi gyakorisággal felolvasóesteket tartunk immár évekre visszatekintve. A magyar és a világirodalom kiemelkedő szerzőinek munkáiból olvasnak fel az irodalombarátok, hogy megismertessék közönségükkel az általuk olvasott és nagyra értékelt műveket. Sokakat megmozgatott a már több esztendő óta hagyományosan tartott 6 órás felolvasóest Wass Albert műveiből. A havi felolvasóestekről, azok tematikájáról, sikeréről 2016 januárjában a Katolikus Rádió is beszámolt.

A könyvtárunk szociális funkciója is jelentős. A 2016-os évtől teljes körűen biztosítjuk az ingyenes beiratkozás lehetőségét a fogyatékkal élőknek. A vakok és gyengénlátók csornai csoportja havi gyakorisággal intézményegységünkben tartja összejöveteleit. Tagjaik szívesen vesznek részt rendezvényeinken, melyet 2016. évben egy emléklappal is megköszönt a megyei szervezet. De biztosítjuk a szabadidő hasznos eltöltését, illetve az információkhoz való hozzáférést is azoknak, akik szociális hátrányaik miatt ezekhez a lehetőségekhez másképp nem juthatnának hozzá.

3. Működési feltételek

3.1. Személyi feltételek

A beszámolási időszakban a Martincsevics Károly Városi Könyvtárban 3 fő – köztük az igazgatóhelyettes – 8 órás könyvtáros kolléga szolgált, 1 fő infopultosként, 1 fő segédkönyvtárosként, 1 fő technikai dolgozó 6 órában dolgozik és 1 fő adminisztratív feladatokat lát el a három intézményegységben.

Valamennyi kollégának megvan a munkájához szükséges képzettsége, végzettsége. Anyagi elismertségük messze elmarad a végzett munka mennyiségétől és minőségétől.

3.2. Infrastrukturális fejlesztések

A Városi Művelődési Központ és Könyvtárban több fejlesztést, programot, kiállítást csak pályázatok segítségével tudtunk megvalósítani. Az intézmény adottságait kihasználva a lehető legnagyobb mértékben próbálunk pályázni, sikeresen részt venni akár önállóan, akár az önkormányzat segítségével, akár más könyvtárakkal vagy közművelődési intézménnyel vagy múzeummal együttműködve.

Állománygyarapítási céllal 2011-ben, 2012-ben, 2013-ban, 2014-ben és 2015-ben részt vettünk az országosan meghirdetett Márai-programban, melynek keretében évente 650 000 Ft összértékben vásárolhattunk dokumentumokat. Ugyancsak évente beadjuk a könyvtári érdekeltség-növelő pályázatra az igényünket, és minden esztendőben sikeres, több mint százezer forint a nyereség.

Egy korábbi TIOP pályázat révén a könyvtár automatizált szolgáltatási környezet megváltozott: modernebb számítógéppark, illetve szegmentált adatfeldolgozásra és visszakeresésre képes adatbázis-kezelő szoftver, integrált szolgáltatásokat magában foglaló HUNTEKA szoftver segíti a könyvtáros szakemberek munkáját és használókat egyaránt. Ám az idő múlásával ezek a gépek is kezdenek elavulttá válni, így időszerű az eszközpark korszerűsítése, melyet a beszámolási időszakban megkezdtünk: 2 számítógépet sikerült kicserélnünk költségvetési forrásból.

Jelenleg zajlik az igényfelmérés az Együtt eredményesebben – tanórán kívüli kompetenciafejlesztés Csorna kulturális intézményeiben című pályázatunkhoz, melyet az EFOP-3.3.2-16 kódszámú „Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért” elnevezésű kiírásra szeretnénk beadni.

Mindhárom intézményegységnek külön-külön honlapja van, melyeket kollégák üzemeltetnek, akik nem informatikusok. Ennek ellenére a honlapon és a közösségi oldalakon jól működő, tartalmában folyamatosan megújuló megjelenést tudunk biztosítani, ezen keresztül propagáljuk rendezvényeinket, publikáljuk híreinket, illetve visszatekintési lehetőséget biztosítunk az elmúlt programjainkról. Egyre erőteljesebb az e-mailes hírlevelek küldése kiállításainkról, rendezvényeinkről.

A Csornai Városi Művelődési Központ és Könyvtár bizonyította, hogy városunknak szüksége van tevékenységére. Újabb és újabb ötletekkel igazodik a változó környezethez, próbál értéket adni, közvetíteni. A beszámolóból kitűnik, hogy az intézmény tervszerűen és tudatosan, az igényeket megfelelő eszközökkel mérve, a szolgáltatásait a lehetőségek optimális szintén tervezve, a belső és külső forrásait hatékonyan és takarékosan felhasználva végzi tevékenységét. A használói oldalról érkező visszajelzései pozitívak. Folyamatosan figyelemmel kíséri feladatai ellátásában lehetséges partneri körét, s bővíti kapcsolatrendszerét. A könyvtár küldetésnyilatkozatának megfelelően a térség vezető információs és dokumentumellátó szolgáltató központjává kíván válni.

Megoldandó feladat a könyvtár nyílászáróinak hőszigetelése. A nyílászárók cseréjével jelentős hődíj-megtakarítást érhetnénk el. Az ablakcserére csak pályázati úton van lehetőségünk. A könyvtár tetőtéri ablakai is felülvizsgálatot igényelnek.

Jogszabályi előírás az épületek akadálymentesítése. A könyvtárban szükséges a lift, de a beruházási költség magas, ezért szintén pályázati forrás bevonására lenne szükség.

Hiszünk a kölcsönösségen alapuló intézmények közötti együttműködésben. Jó kapcsolatot ápolni az összes lehetséges partnerrel, különösen a többi kulturális intézménnyel (a megye többi könyvtárával, közművelődési intézményekkel, múzeumokkal, levéltárakkal, a helyi közoktatási intézményekkel, óvodákkal, általános- és középiskolákkal), szakmai és civil szervezetekkel.

A kitűzött szakmai feladatainkat végezzük, folyamatban lévő projektjeinket továbbra is folytatjuk. Intézményegységeink szakmai tevékenységét és közgyűjteményi szolgáltató profilját erősítve, használói bázisát szélesítve, a jövőben is meghatározó szerepet kívánunk betölteni Csorna és a térség kulturális életében.

Csorna, 2016. november 7.

Szalayné Galambosi Tímea
igazgató